

Sakskostnader i praksis

Rådgiver Christina Erdvik-Gabrielsen
Seniorrådgiver Toril Smith Konradsen

Statsforvalteren i Agder

12.09.2023

Fvl. § 36 første ledd

«Når et vedtak blir endret til gunst for en part, skal han tilkjennes dekning for vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket, med mindre endringen skyldes partens eget forhold eller forhold utenfor partens og forvaltningens kontroll, eller andre særlige forhold taler mot det.»

Øyeblikksbilde

- Antall sakskostnadskrav øker
- Størrelsen på kravene
- Agder har lang kystlinje og attraktive fjellområder
- Mer ressurssterke klagere

Foto: Getty Images/iStockphoto

Våre utfordringer

- Nødvendighetskriteriet
  - samlet tidsbruk
  - kravets størrelse
  - krav til spesifiserte timelister
  - dobbeltarbeid
  - SOM-2022-3884
- I hvilken grad kan advokatens ressursbruk overprøves?
- Timelister unntatt offentligheten

Utfordringer

NOU

Norges offentlige utredninger 2019:5

Ny forvaltningslov

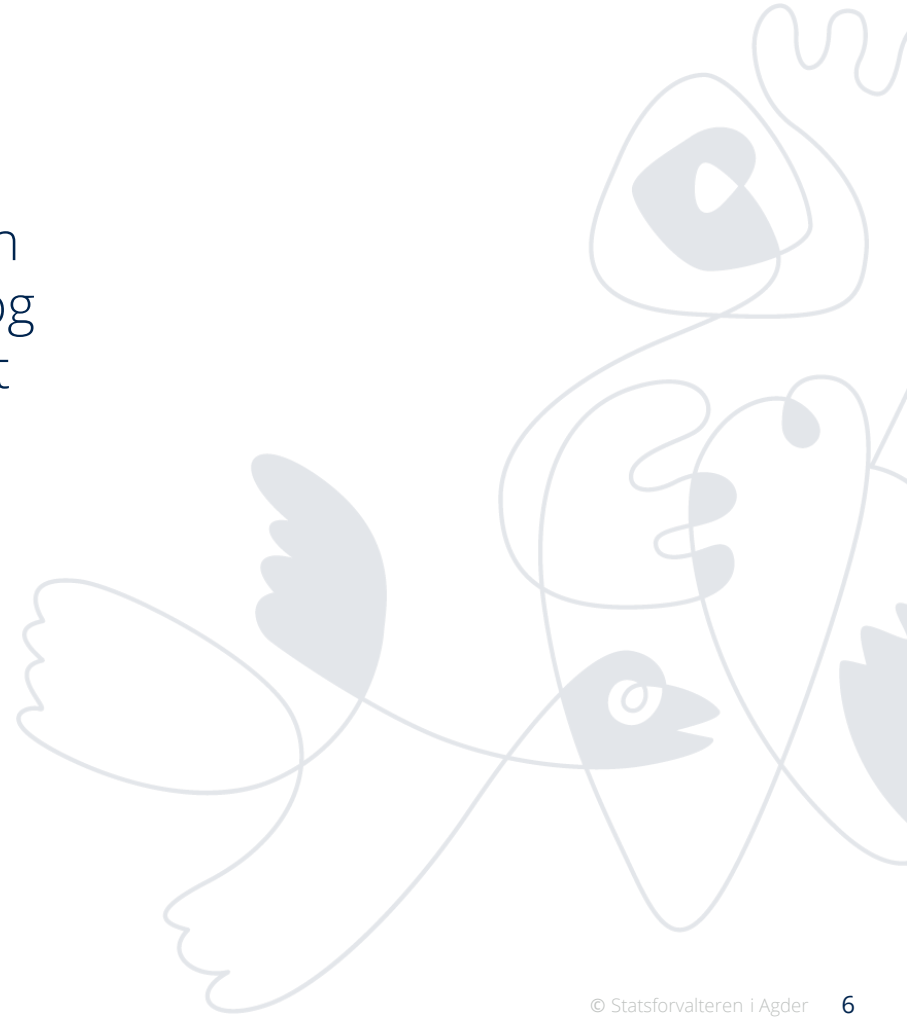
Lov om saksbehandlingen i offentlig forvaltning
(forvaltningsloven)

«Flere forvaltningsorganer har gitt tilbakemelding til utvalget om at sakskostnadsreglene er uklare og vanskelige å praktisere. Det er utfordrende å bedømme hva som er «vesentlige» kostnader, og hva som er «endring til gunst» for en part. Det skaper særlige utfordringer å avgjøre hvilke kostnader som har vært «nødvendige», blant annet fordi mange organer oppfatter at vurderingen i stor grad skal bygge på en subjektiv norm. Flere forvaltningsorganer er skeptiske til advokatenes høye salærsatser og omfattende salærkrav.»

Fvl. § 36 første ledd

«Når et vedtak blir endret til gunst for en part, skal han tilkjennes dekning for vesentlige kostnader som har vært **nødvendige** for å få endret vedtaket, med mindre endringen skyldes partens eget forhold eller forhold utenfor partens og forvaltningens kontroll, eller andre særlige forhold taler mot det.»

Kort om nødvendighetskravet

Rettslig utgangspunkt:

- Ordlyd
- Forarbeid
- Sivilombudet
  - Viss årsakssammenheng
  - Oppfattes subjektivt
  - Konkret vurdering
    - Klager/advokat med rimelighet anså som naturlige tiltak
    - Feilens art
    - Sakens vanskelighetsgrad og kompleksitet

SOM-2022-3884:

«I noen situasjoner vil det være klart at parten har **argumentert langs en linje som ikke har hatt betydning for endringen av vedtaket**. Etter en konkret vurdering vil det i slike tilfeller være adgang til å avslå dekning fordi utgiftene ikke har vært nødvendige.»

Avkortning pga. feilslått argumentasjon

- Ordlyden taus
- Skjønnsmessig element
- Hvor ligger terskelen?

- Praktisk problem

Sak 1: Bakgrunn

- Sjøbod og brygge
- Dispensasjonssak
  - Pbl. § 1-8
  - Arealformål
  - Pbl. § 29-4
  - Avstand til vei
- Lovlig oppført, men endelig avslått

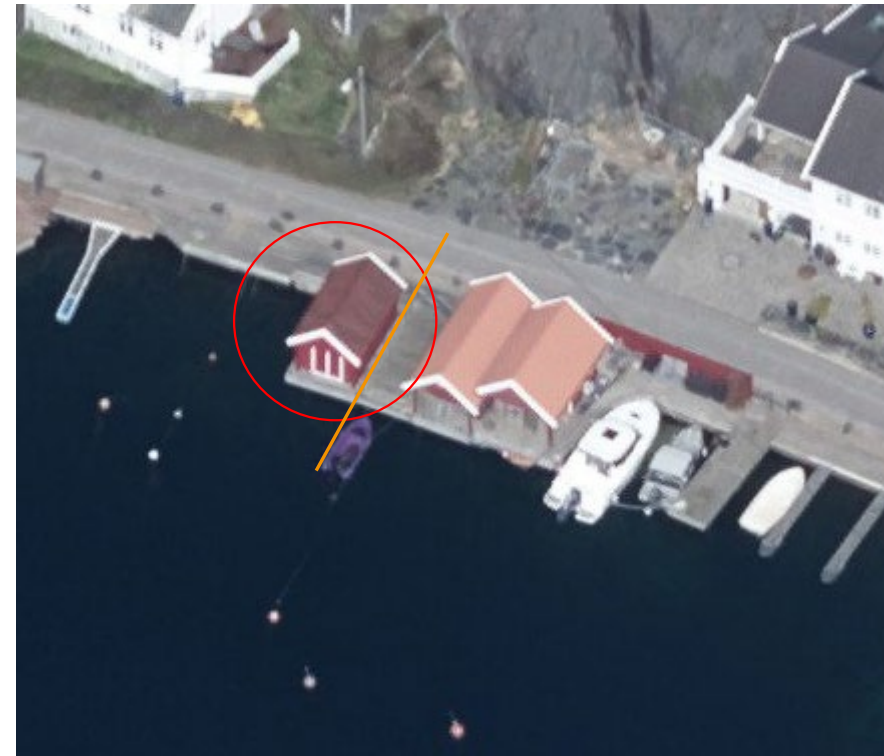

Foto: 1881.no

Pålegg om retting

Vedtak januar 2022:

*«Med hjemmel i **pbl § 31-5** pålegger kommunen Dem som eier av sjøbod med brygge på gbr 102/10, å rive tiltaket. Tiltaket skal være revet innen 15.03.2021.*

Kommunen må underrettes skriftlig når forholdet er rettet.

Med hjemmel i pbl § 32-5 ilegges en engangsmulkt på kr 20.000 og en løpende dagmulkt på kr 500 hvis sjøboden med brygge ikke er rettet innen 16.03.2022.»

Klageanførsler:

- Benyttet feil lovhjemmel
- Plikt til å realitetsbehandle ny søknad om justert tiltak først
- Usaklig forskjellsbehandling
- Manglende begrunnelse for tvangsmulkten

Pålegg om retting

Vedtak november 2022:

«Plan- og miljøutvalget tar klagen til følge.

Med hjemmel i forvaltningsloven § 33 annet ledd oppheves vedtak av 10.01.2022.

Vedtaket oppheves i sin helhet.

Nytt vedtak:

Med hjemmel i pbl § 32-3 pålegger kommunen Dem som eier av sjøbod med brygge på GBR 102/101 å rive hele tiltaket. Rettingsarbeidet skal være gjennomført innen 15.01.2023.

Med hjemmel i pbl § 32-5 ilegges en engangsmulkt på kr 20.000 og en løpende dagmulkt på kr 500 hvis sjøboden med brygge ikke er rettet innen 16.01.2023»

Sakskostnadskravet

- 17 arbeidstimer
- Kr. 53.250,-
- Opphevelse = endring til gunst
- Rettet mot kommunen
- Fremsatt rettidig
- Relevant arbeid ift. klagesaken
- Innenfor dekningsperioden

Kommunen innvilget sakskostnader for 7 timers arbeid.

- Avkortet fordi kostnadene knyttet seg til klagen som helhet
- Endring til gunst pga. opphevelse

Vår klagebehandling

Var vedtaket blitt endret til klagers gunst?

- Materielt sett samme innhold
- Ytterst kortvarig opphevelse
- Kommunen gikk formelt veien om opphevelse
- Sivilombudet
- Overføringsverdi til sak som denne?
- Særskilt valg om opphevelse
- Konklusjon: Endret til klagers gunst

Vår klagebehandling

Var kommunens avkortning berettiget?

- Påleggssak etter ulovlighetsoppfølging
- Forutgående byggesak var svært kompleks og langvarig
- Fikk bare gjennomslag for en mindre del av klagen
- Formalitetsfeil
- Reelle hensyn
- Konklusjon: Riktig med avkortning
- Alternativer?

Sak 2

Foto: Familiefokus.no

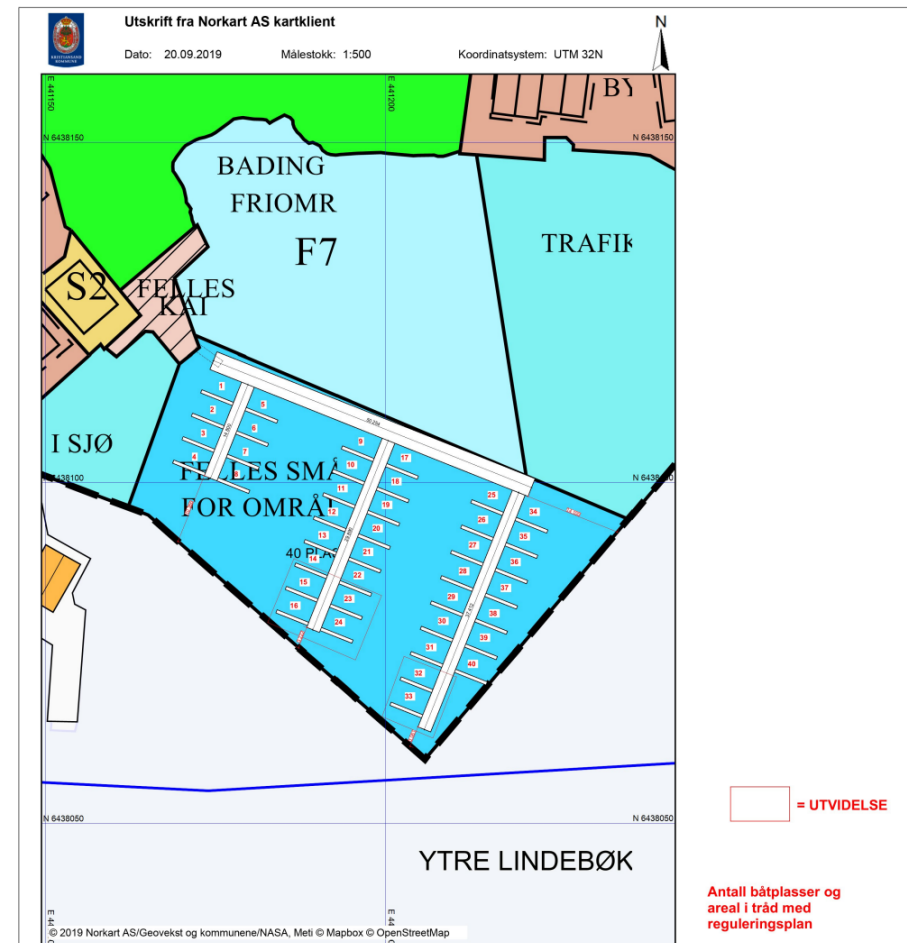

Sak 2: Bakgrunn

- Kommunen: Tillatelse til utvidelse
- Påklaget av advokat pva. Sameiet

Statsforvalteren:

- I tråd med plan
- Ikke vurdert disp. fra byggeforbudet
- Opphevet

Sakskostnadskravet

- Sendt direkte til Statsforvalteren
- 9 arbeidstimer
- Timepris kr. 2500,-
- Totalt kr. 22 500,-

Vår klagebehandling

- Vedtaket opphevet:
  - Ikke behandlet disp. fra pbl. § 1-8
  - Ikke anført av advokaten
- Relevante og rimelige anførsler:
  - Klagerett
  - Ulemper ved tiltaket
  - Klagers syn på avtalen mellom partene

Konklusjon

- En del relevante og rimelige argumenter
- Kompleks sak
- Usikker både rettslig og faktisk
- Sameiet ble tilkjent full dekning på kr 22 500,-
- Kommunen ble pålagt å dekke kravet

Sak 2: Ny runde

Kommunen:

- Innvilget disp. fra byggeforbudet og ga tillatelse til utvidelse
- Påklaget at advokat pva. naboene

Statsforvalteren:

- Avslo disp. fra byggeforbudet
- Omgjorde kommunens vedtak

Sakskostnadskrav nr. 2

- 7,5 timers arbeid på saken.
- Timepris kr. 2500,-
- Totalt kr .18 750,-

- I hovedsak innenfor dekningsperioden
  - 0,5 time utenfor - avkortet

Vår klagebehandling nr. 2

Vedtaket omgjort:

- Avslo disp. fra byggeforbudet fordi vilkårene ikke var oppfylt
- Ikke anført av advokaten

Anførsler som ikke førte frem:

- Ny runde med privatrettslige forhold
- Tiltak i strid med arealformål
- Utvidelse av flytebryggeanlegget skulle tilfalle fellesskapet

Konklusjon nr. 2

- Ingen relevante eller rimelige anførsler
- Ikke lenger kompleks eller uklar sak

Avkortning

- Skjønnsmessig: 3 timer
- Utenfor dekningsperioden: 0,5 time

Konklusjon nr. 2

- Sameiet ble tilkjent dekning på 4 timers advokatbistand
- Kravet redusert fra kr. 18 750,- til kr.10 000,-
- Kommunen ble pålagt å dekke kravet

NOU

Norges offentlige utredninger 2019:5

Ny forvaltningslov

Lov om saksbehandlingen i offentlig forvaltning
(forvaltningsloven)

Bør forvaltningsloven inneholde en regel om dekning av sakskostnader fra det offentlige?

Bør forvaltningsloven inneholde en regel om dekning av sakskostnader fra det offentlige?

Utvalgets flertall: **Nei**

- Forvaltningens veiledningsplikt og utredningsplikt
- Erfaringer fra dansk rett
- Økte kostnadsnivåer i forvaltningssaker
- Beslaglegger tid og ressurser
- Styrke fri rettshjelpsordningen

Utvalgets mindretall: **Ja**, men innstramning

- Naturlig at det offentlige dekker forvaltningens feil
- Fortsatt "nødvendige" kostnader
- Tillit til en rettferdig behandling
- Rettsikkerhetsgaranti

Takk for oppmerksomheten!

Statsforvalteren i Agder

12.09.2023